

De presentatie

‘Hoe verzint de meester zo’n opdracht!’ Puffend trapt Lukas de trappers rond. ‘En dit zadel staat ook veel te hoog! En waarom waait het hier overal zo hard!’

‘Zeur toch niet zo,’ zegt Jasper, die naast hem op het smalle fietspad rijdt. ‘Ik vind het juist een leuke opdracht.’

‘Hm, wat je leuk vind: zoek in drie uur iets bijzonders van het eiland Texel, en maak er een leuke presentatie van. En die moeten we vanavond in het kamphuis dan ook nog voor de hele klas presenteren. Tjonge, wat een leuke opdracht! Hoe kan je in zo’n korte tijd nou wat leuks maken?’

‘Wat kan jij vervelend doen zeg!’ moppert Jasper. ‘Als je zo doorgaat, doe ik deze opdracht wel alleen. Je bent echt een zeurpiet. Het waait te hard, de opdracht is saai, de tijd te kort. Je had beter thuis bij je mammië kunnen blijven in plaats van met schoolkamp te gaan.’

Lukas ziet dat Jasper echt een beetje boos wordt en bindt in. ‘Oké, ik vind dit best een gaaf schoolkamp. Echt waar, alleen dit fietsen vind ik helemaal niets. En zeg nou zelf, waar vind je hier nu toch iets bijzonders. Ik zie alleen maar weilanden vol met schapen, en daar doen Petra en Leonie het vast over, die hebben het al de hele tijd over schapen en lammetjes.’

Jasper tuurt in de verte. ‘Moet je kijken, het is net of daar bij die bomen een heuvel is. Laten we daar eens gaan kijken.’

‘Ik vind het best,’ zegt Lukas. ‘Volgens mij moeten we dan dit weggetje in.’

Na tien minuten trappen schudt Jasper zijn hoofd. ‘Ik dacht dat we er net vlakbij waren, maar we zijn nu nog maar op de helft. De afstanden lijken hier veel kleiner dan ze in het echt zijn.’

‘Ja, wat wil je met zulke slingerweggetjes,’ zegt Lukas. ‘Ze moeten hier volgens mij de linialen nog uitvinden.’ Hij wijst op een oude schuur in het weiland. ‘Moet je kijken, alles is hier krom en scheef.’

Eindelijk bereiken ze de bomengroep. ‘Hé, de weg gaat hier inderdaad naar boven. Het is echt een berg.’

Staand op hun trappers fietsen ze de helling op. Jasper wijst op een groen bord met gele letters. ‘War cemetery,’ leest hij. ‘Wat zou dat betekenen?’

‘War is oorlog,’ zegt Lukas.

‘Ja, dat weet ik ook wel. Maar dat cement-nogwat, dat woord ken ik niet.’

‘Gewoon nog even doorfietsen, dan komen we er vast vanzelf achter,’ zegt Lukas.

Als ze even later een flauwe bocht om fietsen, zien ze een informatiebord staan. Jasper stapt af en haalt zijn schrijfblok onder zijn snelbinders vandaan. Lukas leest hardop voor:

U bent nu op de Hoge Berg, gelegen tussen Oudeschild en Den Burg. Dit natuurgebied is als stuwwal ontstaan in de ijstijd. De Hoge Berg is het hoogste punt van Texel. U heeft hier prima uitzicht op het eiland. Dwaal hier over de smalle groene paadjes en ontdek Texels prachtige landschap. U ziet dan overal de glooiend graslanden met daaromheen de authentieke ‘tuunwallen.’

Jasper schrijft snel de informatie op. ‘Dit kunnen we mooi gebruiken voor de presentatie.’ Lukas pakt zijn digitale camera en maakt een foto van Jasper bij het bord. ‘Maar nu weten we nog steeds niet wat dat oorlogs-cement-dinges is,’ zegt Lukas. Ze springen weer op de fiets en klimmen de berg hoger op. Er zitten best steile stukjes in de weg, en soms moeten ze hard trappen om nog vooruit te komen. Opeens fietsen ze langs een hek, dat wijd open staat. ‘Hé, wat is dat hier?’

'Het lijkt wel een begraafplaats,' zegt Jasper. 'O kijk, daar staat het weer: War Cementary / Erebegraafplaats Hoge Berg Texel. Aha, dus Cementary betekent begraafplaats! Kijk, daar staat een informatiebord.' Hij leest: *U bevindt zich nu op de Georgische Erebegraafplaats Loladze. Hier liggen 476 Geörgische militairen begraven die deel uitmaakten van het 822ste Georgische bataljon in de Deutsche Wehrmacht.*'

'Dit is gaaf man!' roept Lukas. Hij rent de begraafplaats op. Jasper kijkt even verbaast, maar rent dan snel achter Lukas aan en houdt hem tegen. 'Jij bent echt niet wijs!' zegt hij boos. Lukas kijkt hem verbaast aan. 'Hè? Waar heb jij het nou opeens weer over? Kom mee man, dit is supergoed om onze presentatie over te maken.'

'Lukas, dit is wel een BEGRAAFPLAATS!' zegt Jasper. 'Onder onze voeten liggen botten van soldaten! En jij noemt dat gaaf en supergoed!' Lukas kijkt een beetje beschaamd naar de grond. 'Eh... ja, zo bedoelde ik het natuurlijk niet, Jasper. Ik vind het natuurlijk ook erg dat die mensen doodgeschoten zijn. Maar... geef nou toe, we kunnen hier wel een mooie presentatie van maken! Trouwens, vind jij het ook niet vreemd dat ze hier een erebegraafplaats hebben voor soldaten die met de Duitsers meegevochten? Een erebegraafplaats voor vijanden!'

Terwijl Lukas foto's neemt, schrijft Jasper zoveel mogelijk over van de informatieborden op de erebegraafplaats. Na een poosje zegt hij: 'Ik denk dat we zo wel genoeg hebben. Zullen we terug gaan naar het kamphuis om de presentatie uit te werken?'

Dan komt er opeens een oude man het grindpad oplopen. 'Dag jongens,' zegt hij vriendelijk. 'Dag meneer,' groeten ze netjes terug. De man kijkt naar het aantekenblok van Jasper. 'Jullie zijn een verslag aan het maken van deze begraafplaats?' Ze knikken. 'We moeten vanavond een presentatie houden over iets bijzonders van Texel. We zijn hier met schoolkamp, snapt u. En onze meester vindt dat een schoolkamp niet alleen maar lol mag zijn, maar dat we ook nog iets moeten leren.'

De man grinnikt. 'Jullie hebben een wijze meester. Maar luister, misschien kan ik jullie wel een beetje helpen.' Hij wijst naar een bankje wat verderop. 'Als jullie nog even de tijd hebben, kunnen we daar misschien even gaan zitten.'

Jasper kijkt op zijn horloge. Ze hebben nog een heel uur. 'Oké...' zegt hij dan.

Het bankje staat nog net in het zonnetje en is heerlijk warm. De oude man leunt behaaglijk achterover. 'Ik kom hier iedere week, al m'n hele leven lang.' Hij zwijgt even. Dan zegt hij: 'En weet je waarom?' Jasper en Lukas schudden hun hoofd. Hij wijst naar een grafzerk recht tegenover het pad waar het bankje langs staat. 'Daar, onder de derde zerk van rechts, ligt mijn vader. Hij zou volgende week 86 jaar zijn geworden.'

Jasper en Lukas kijken de man met grote ogen aan. 'Uw vader? Maar... hoe...?' 'Ik snap jullie verbazing, jongens. Kijk, mijn vader werkte hier op Texel al een paar jaar gedwongen voor de Duitsers. Hij was een eenvoudige boerenjongen uit Geörgie, die hier door de Duitsers te werk was gesteld. In die tijd had hij verkering gekregen met een meisje uit Den Burg. Een maand voor hij stierf, is hij met haar getrouwd. Hij heeft nooit van mijn bestaan geweten, mijn moeder was nog maar net van mij in verwachting toen hij werd doodgeschoten...'

Lukas maakt een foto van de man. Dan verlaten ze diep onder de indruk de begraafplaats en fietsen ze terug naar het kamphuis.

's Middags zijn ze druk in de weer op één van de laptops die de meester heeft meegenomen. Ze maken er een mooie Powerpointpresentatie van.

Die avond tijdens de presentatie is het warm, druk en gezellig in de grote zaal van het kamphuis. Een paar groepjes hebben er hele leuke presentaties van gemaakt, en er wordt veel gelachen. Als laatste zijn Jasper en Lukas aan de beurt. Lukas stelt de beamer nog ietsje scherper, en dan beginnen ze hun verhaal. 'Wij houden onze presentatie over de Erebegraafplaats op de Hoge Berg. Daar liggen 476 geëxecuteerde Georgische opstandelingen begraven. Het ging hier om Georgische krijgsgevangenen, die waren ingeschakeld als bezettingstroepen. Deze troepen waren gelegerd op het eiland Texel. De opstand begon in de nacht van 5 op 6 april 1945 en eindigde op 20 mei 1945, twee weken na het einde van de Tweede Wereldoorlog. Onder de Georgische krijgsgevangenen, de Duitse militairen en de Texelse burgerbevolking vielen in totaal ten minste duizend doden. Tijdens ons bezoek aan de begraafplaats hadden we een hele bijzondere ontmoeting.' Lukas klikt met de muis, en dan verschijnt de foto van de oude man in beeld. De kinderen luisteren vol aandacht. Lukas vertelt het verhaal van de oude man. Als ze klaar zijn, blijft het even stil. Een paar kinderen beginnen aarzelend te klappen. De meester loopt naar voren en pakt de microfoon. 'Jasper en Lukas, bedankt voor deze mooie presentatie. Het was een indrukwekkend verhaal, waar we allemaal een beetje stil van zijn geworden.' Hij kijkt op zijn horloge. 'Jongelui, het is al bijna half elf. De planning is vanavond elf uur slapen. Jullie mogen nog wat drinken en wat chips paken. Daarna zal ik de dag met jullie afsluiten met bijbellezen en gebed, en dan is het bedtijd. Dan is ook de tweede dag van dit fantastische schoolkamp alweer voorbij.

Als Lukas een half uur later in bed ligt, moet hij terugdenken aan die bijzondere ontmoeting met de oude man. Zijn laatste gedachte is dat dankzij de opdracht van de meester toch wel een bijzondere dag is geworden. Dan valt hij in slaap.

Eeuwoud Koolmees